

Lausunnon antaminen luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle kuntarakennelain muuttamisesta

Kaupunginhallitus 31.08.2020 § 230

Esittelijä: kaupunginjohtaja Tuija Telén

Asiantuntijana kokouksessa:
Maarit Sihvonen

Valtionvarainministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle kuntarakennelain muuttamisesta. Lausunto tulee antaa lausuntopalvelussa viimeistään 11.9.2020.

Esityksessä ehdotetaan sisällytettäväksi kuntarakennelakiin (169872009) säännökset harkinnanvaraisesta yhdistymisavustuksesta sekä säännökset yhdistymisestä johtuvien kunnan peruspalvelujen valtionosuuden menetyksen korvaamisesta.

Valtioneuvosto päättäisi harkinnanvaraisen yhdistymisavustuksen myöntämisestä kuntajaon muuttamista koskevan päätöksen yhteydessä, jos avus-tusta ja myönnettävän avustuksen määrää olisi esitetty kuntarakennelain 6 §:n mukaisessa kuntien yhteisessä esityksessä. Yhdistymisavustusten mahdollisia kustannuksia kasvattavia vaikutuksia pyritään ehkäisemään ohjaamalla laissa yhdistymisavustusten käyttöä. Yhdistymisavustukset tulisi käyttää välttämättömiin kuntien yhdistymisen kustannuksiin, uuden kunnan palvelujärjestelmän kehittämiseen ja palvelujen tuottavuuden parantamiseen tai uuden kunnan talouden vahvistamiseen. Yhdistymisavustusten käyttöä valvottaisiin osana kunnan talouden ja hallinnon tarkastamista. Uudelle kunnalle maksettaisiin kuntien yhdistymisen voimaantulovuotena ja sitä seuraavina kolmena vuotena korvausta peruspalvelujen valtionosuuksien vähenemisestä. Korvausta maksettaisiin, jos kuntien yhdistyminen vähentää uuden kunnan valtionosuuksia verrattuna yhdistyvien kuntien yhteenlaskettuihin valtionosuuksiin.

Esityksen tavoitteena on poistaa kuntien vapaaehtoisten yhdistymisten taloudellisia esteitä ja kannustaa kunnallisen kansanvallan lähtökohtiin perustuen elinvoimaisen, toimintakykyisen ja eheän kuntarakenteen muodostamiseen, jossa kunnilla on vahva rakenteellinen ja taloudellinen perusta ja sitä kautta edellytykset itsehallintoon ja kunnallisten tehtävien hoitoon. Lainmuutoksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2021 alusta.

Esityslistan liitteet

- Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kuntarakennelain muuttamisesta
- Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle kuntarakennelain muuttamisesta

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus päättää antaa lakiluonnokseen seuraavan lausunnon:

”Kahden tai useamman kunnan vapaaehtoisessa yhdistymisessä on rationaalista ja tarkoituksenmukaista poistaa harkinnanvaraisesti yhdistymisen esteitä.

Kuntien yhdistyminen on saattanut johtaa uuden kunnan valtionosuuksien vähenemiseen verrattuna yhdistyvien kuntien yhteenlaskettuihin valtionosuuksiin. Lisäksi kun uusi kunta on syntynyt, palveluverkkoa ja palveluinfrastruktuuria, tietojärjestelmiä, toimintoja ja muita hallinnon vaatimia rakenteita yhdistettäessä ja uudistettaessa syntyy kustannuksia, joita uusi kuntakaan ei välttämättä taloudellisesti pysty kattamaan ilman valtion taloudellista tukea. Näiden vapaaehtoisten yhdistymisten esteiden purkaminen on perusteltua.

Lainsäädännöllisesti kuntien yhdistymisen tulee perustua vapaaehtoisuuteen eikä lakiuudistuksen pidä johtaa tilanteeseen, jossa valtio voi toteuttaa kuntaliitoksia ilman kuntien suostumusta harkinnanvaraisella avustuksella.”

Päätös: Kaupunginhallitus päätti ehdotuksen mukaan yksimielisesti.

Täytäntöönpano: valtiovarainministeriö